

ВИДИ РІШЕНЬ У НАВЧАЛЬНОМУ ПРОЦЕСІ

Сучасний етап розвитку вищої школи в Україні передбачає раціональне управління навчальним процесом. Важливу роль у цьому процесі відіграють дослідження процесу прийняття рішень суб'єктами навчального процесу на усіх рівнях. Поліпшення якості викладання у вищій школі прямопропорційне запропонованим рішенням суб'єктів навчального процесу.

За етапами навчального процесу необхідно розрізнити рішення, прийняті на початковому, дослідному і завершальному етапах. Так, до рішень початкового етапу навчального процесу можна віднести рішення про формування варіативної частини навчального плану. Рішенням дослідного етапу є формування навчально-методичних комплексів по дисциплінах. Рішенням завершального етапу навчального процесу є проведення комплексної контрольної роботи для виявлення рівня залишку знань по відповідній дисципліні.

За відношенням до суб'єктів навчального процесу рішення поділяють на: регламентовані, договірні, незалежні.

За функціями навчального процесу розрізняють такі рішення: освітні; виховні; розвивальні.

За напрямками дидактичної системи рішення розрізняють: інформаційно-пізнавальні; дослідницькі; самоосвітні.

Рішення інформаційно-пізнавального напрямку дидактичної системи передбачають відповідний добір та розміщення в часі та дидактичному просторі необхідних блоків оновленого змісту, форм і методів формування навчально-пізнавальної діяльності студентів.

Рішення дослідницького напрямку полягають в поступовому залученні студентів до самостійного дослідження процесів і явищ шляхом оволодіння

певним мінімумом методологічних і теоретичних знань, виконання індивідуально-дослідних завдань.

Рішення самоосвітнього напрямку реалізуються через створення умов для виявлення і розвитку пізнавальних, творчих, навчальних здібностей студентів, використання методів заохочення і стимулювання самостійного розв'язування теоретичних і практичних проблем.

За компонентами навчального процесу рішення виділяють: цільові; мотиваційні; змістові; процесуальні; контрольні; результативні.

Процес навчання охоплює цільовий, стимулювально-мотиваційний, змістовий, операційно-діяльнісний (форми, методи, засоби), контрольню-регулювальний та оцінювально-результативний компоненти. Вони формують завершений цикл взаємодії викладача й студентів - від постановки цілей до досягнення результатів навчання.

Рішення цільового компоненту полягають в усвідомленні викладачем і сприйнятті студентами цілей та завдань теми, розділу навчальної дисципліни. Цілі та завдання визначають на основі вимог навчальної програми з урахуванням особливостей спеціальності студентів.

Рішення мотиваційного компоненту охоплюють систему прийомів для стимулювання у студентів зацікавленості, потреби у розв'язанні поставлених перед ними навчальних завдань. Результатом стимулювання має бути внутрішній процес - виникнення у студентів позитивних мотивів навчання. Мотивація в навчанні виявляється на всіх етапах.

Рішення змістового компоненту визначається навчальною програмою і фаховою літературою. Викладач конкретизує зміст з урахуванням поставлених завдань, специфіки виробничого й соціального оточення, навчальних можливостей студентів.

Процесуальні рішення навченого процесу відображають операційно-діяльнісний компонент. Він реалізується за допомогою оптимальних методів, засобів і форм організації викладання.

Рішення контрольно-регулювального компоненту передбачають одночасний контроль викладача за розв'язанням поставлених завдань і самоконтроль студентів за правильністю виконання навчальних операцій, точністю відповідей. Контроль здійснюється за допомогою усних, письмових, лабораторних та інших практичних робіт, заліків та екзаменів, опитування.

Рішення оцінювально-результативного компоненту передбачають оцінювання педагогами і самооцінювання студентами досягнутих у процесі навчання результатів, з'ясування відповідності їх навчально-виховним завданням, виявлення причин певних прогалин у знаннях студентів.

За видом контролю рішення поділяють на ті, що прийняті при модульному, рубіжному і підсумковому контролі .

За сферою охоплення завдань в навчальному процесу рішення поділяють на: організаційні; основні; конкретні. Організаційні рішення в навчальному процесі стосуються усіх питань щодо організації навчального процесу. Основні рішення охоплюють усі проблемні моменти щодо проведення навчального процесу, а конкретні рішення приймаються при виникненні проблемної ситуації в навчальному процесі.

За періодом виконання виділяють рішення, прийняті до проведення підсумкового контролю і після проведення підсумкового контролю.

За використанням сучасних інформаційних технологій рішення поділяються на:

- рішення, прийняті на основі даних, отриманих з використання сучасних інформаційних технологій;
- рішення, прийняті на основі даних, отриманих без використання сучасних інформаційних технологій.

Таким чином, щоб очікувати належних результатів, рішення, які приймаються в навчальному процесі, повинні задовольняти ряд вимог: ефективність, конкретність в часі, оптимальність, законність, правомочність, адресність до виконавців та оперативність виконання.